

— Ako vam ne plača, morate tožiti. Plače ne morete izgubiti, ker plače spadajo na prvo mesto, če je posestvo še tako zadolženo.

Č. J. v S. Imam najemnika, ki pa noče ven, ker nimava nič pismenega. Ali ga ni mogoče ven spraviti, ko mi dela tak nored? — Ker nimate nič pismenega, velja splošni odpovedni rok. Odpovedati morate pa sodnijsko. Ob sobotah dopoldne vam sodišče to brezplačno napravi.

V. K. v Č. Če koljem tele doma, kaj moram napraviti? — Za svojo rabo ga lahko zakoljete. Če hočete meso prodajati, morate to občini prijaviti in mora meso ogledati mesooglednik. — Kaka je pri vas občinska pristojbina za to, pa nam ni znano.

I. G. v J. Sv. K. Ali zadosuje pobotnica, ki jo sam napišem, za zemljeknjižni izbris? — Ne zadosuje. Vaš podpis mora kot pravilen potrditi ali notar ali sodišče. Notar bo nekaj računal. Pri sodišču morate imeti dve priči, ki ju sodišče pozna, da ste res vi. Kolek tudi nekaj plačate.

Konec dveh cesarstev.

Mehika po odkritju in do novejšje dobe.

Današnja Mehika je sosedna država Združenih ameriških držav.

Odkrili so Mehiko Španci leta 1517. Dve leti za tem se je izkrcal v Veracruz Cortez, se polastil mehikanskega glavnega mesta in kralja Aztekov Montezume, katerega je prisilil, da je priznal špansko nadvlado. Tedaj je bila Mehika obljubena od dveh visoko kulturnih indijanskih narodov: Aztekov, ki so bivali po planotah, in od naroda Maya, ki je posedal polotok Yucatan. Prvotno so Azteki pregnali Corteza, a se je povrnil kot deželni glavar, ki je Mehiko popolnoma podjarmil Špancem. Od leta 1540 je nosila Mehika ime »Nova Španija«, katero so plenili državni odposlanci in zasebniki. Koristi domačinov so edino zastopali misijonarji in med temi najbolj »oče Indijancev«, dominikanec in škof Las Casas (1474—1566). Radi neprestanega in večstoletnega tlačenja je prišlo v letih 1808—1811 do osvobodilnega gibanja.

Boji za svobodo.

V baš kar omerjenih letih pričenja Mehika, kakor tudi druge španske ameriške države, z lastno politično zgodovino in s proglasitvijo neodvisnosti od Španije. C vohoditev je bila proglašena s slovesnim vhom Auguština Iturbide v mehikansko glavno mesto dne 27. septembra 1821. Iturbide se je pustil dne 21. julija 1822 kronati za mehikanskega cesarja, ter se je nazval Avguštín I.

General Santa Anna, ki je igral važno ter močno vlogo v mehikanski politiki, se je uprl prvemu cesarju in ga je tudi prisilil, da se je odpovedal prestolu. Prvo mehikansko cesarstvo se je razblinilo po nekaj mesecih in bilo zamenjano z republiko.

Od republike do zopetnega cesarstva.

Ustava Mehike iz leta 1824 je bila ustvarjena po vzoru severnoameriške. Leta 1829 je zgubila Španija zadnjo oporo v republiki. Neprestni boji med strankami, spremembe predsednikov,

politikujoči generali itd., vse to je povzročilo, da so se zavzele: Francija, Anglija in Španija z oboroženo silo na Mehiko. Ko ni mogel mehikanski voditelj Benito Juarez v sredini minulega stoletja zadovoljiti mehiških upnikov, so sklenile zgoraj imenovane države, da stavijo Mehiki dne 24. novembra 1861 takozvani ultimatum.

Kljub temu, da so sklenili: Francozi, Angleži in Španci glede usode Mehike poseben medsebojni sporazum, si vendar niso bili v mehikanskem vprašanju edini.

Vladar Francije Napoleon III. je opletel s svojimi visokoletečimi načrti ves tedajni svet. Pretežno je bila Mehika zadolžena v Švici in Francozi so se potegovali za švicarske koristi. Istočasno pa je bila Francija proti oslavitvi Mehike in to radi tega, da bi lažje zajela širjenje Združenih držav Severne Amerike. Francozi niso ločili v Mehiki političnih momentov od gospodarskih — med tem, ko je bilo za Anglijo celotno mehikansko vprašanje izključno gospodarskega značaja. Španci pa so zahtevali, da se vzpostavi v Mehiki monarhija, ki bi bila ševeda popolnoma odvisna od Španije.

Mehikanci sami pa so stopili v ožje stike z Belgijo, Avstrijo ter Španijo. Na dnevni red je prišla kandidatura Maksimilijana avstrijskega za mehikanski prestol. Dne 8. decembra 1861 je priplulo pred mesto Veracruz združeno: angleško, francosko in špansko brodogeje. Španci in Angleži so se pobotali z Mehikanci, Francozi pa so zasedli dne 10. marca 1863 s svojimi izkrcanimi četami glavno mesto. Poseben mehikanski kongres je ponudil Maksimilijanu mehikansko krono, katero je ta sprejel v svojem gradu Miramar pri Trstu.

Konec drugega cesarstva.

Monarhistično navdahnjenih Mehikancev je bilo v resnici presneto malo. Maksimilijan sam pa ni bil v stanu, da bi bil ustanovil ter organiziral liberalno-monarhistično stranko. V kratkem času je postal popolnoma odvisen od francoske milosti. Radi vmešavanja Francozov v ameriške zadeve je poslegla vmes še Severna Amerika. Po uspehih pogajanjih med Francijo in Združenimi državami so odpoklicali Francozi svoje čete iz Mehike. Radi popolnega osamljenja je bil Maksimilijanov položaj nevzdržen in Juarez je postal zopet gospodar v deželi.

Francija je svetovala Maksimilijanu, naj se odreče prestolu, pa ni ubogal. Umaknil se je v trdnjavo Queretaro, kjer se je moral predati Juarezovi premoči. Ujetega cesarja je postavil Juarez z generaloma Miramonom in Mejo pred vojno sodišče, ki je obsodilo trojico na smrt. Smrtna obsodba je bila izvršena pred 65 leti dne 19. junija 1867.

Tudi drugo mehikansko cesarstvo so bile te kratke, a bridke — sanje!

Raznoterosti.

Devet let v votlem hrastu. Pred kratkem so odkrili še mlado gospo, ki je prebivala čisto sama v gozdu v votlem

hrastu v bližini vasi Alsandjak pri maloazijskem mestu Smyrna. »Rojena sem na Romunskem«, je pripovedovala samotarka. »Ob koncu svetovne vojne so zasedle našo vas nemške, avstrijske ter turške čete. Srečala sva se z mladim turškim poročnikom, v katerega sem se smrtno zaljubila. Ko je on zapustil selo, sem mu sledila tudi jaz v Smyrno, kjer sva srečno skupaj živela sedem let. Mož se je zapletel v neko zaroto in me je zapustil. Iz obupa sem zbežala v gozd. Od taistega časa bivam v temle votlem hrastovem deblu in nisem videla do danes žive človeške duše. Zapuščam skrivališče le v noči in se preživljam z jagodami. Imam edino željo: Pustite me tudi za bodoče — samo.«

Krave bodo nosile očala. V severni Rusiji so začeli delati zanimive poskuse z naočniki pri govedih. Praksa je namreč pokazala, da vsako leto po zimi izgine, oziroma zaide veliko število goved, ker ne morejo kljubovati ostremu vetru, ki jim piha v oči. Naočniki pa ščitijo govedo in mu omogočajo, da ostane v bližini čred, ki ostanejo tudi čez zimo na prostem. Izkušnja je pokazala, da se krave navadijo na naočnike prav tako lahko kakor konji. Sčasoma sploh ne občutijo, da nosijo naočnike. Naočniki ščitijo govedo tudi pred snežno slepoto, ki se na severu rada pojavlja in povzroči pri govedih dostikrat velike izgube, ker si živali ne znajo pomagati.

Zeppelin na eno tirnico. Sovjetski pilot ing. Grohovskij je zgradil nov tip Zeppelina na tračnicah, ki se bistveno razlikuje od tega vozila nemškega izvora. Grohovskega Zeppelin vozi s hitrostjo 350 do 375 km na uro, torej skoro 50% hitrejši od nemškega. Gonilno silo za vožnjo proizvajata dva stroja po 750 konjskih sil, ki sta nameščena spredaj in zadaj. Posebnost ruskega Zeppelina je ta, da bo tek el samo po eni tirnici, med tem ko nemški Zeppelin teče po dveh tračnicah. Za ravnotežje bo skrbela posebna naprava pod vozom, ki napravi 3000 obratov v minuti. Zeppelin bo oskrboval zvezo med Moskvo in Leningradom. Gradbeni stroški za to progo znašajo 4 milijone rubljev. Grohovskij je dal svoj izum na razpolago fondu za socijalistično obnovo Rusije.

Črni uradniki in oficirji v Združenih državah Severne Amerike. Socijalni položaj črncev v ameriških Združenih državah se je znatno zboljšal od zadnje državljanske vojne. Že nekaj let je zamorcem dovoljeno, da smejo obiskovati oficirske šole. Ku-Klux-Klan organizacija, ki hujska v Ameriki proti zamorcem, izgublja vedno bolj na veljavi. Novejšega datuma je nastavitev črncev v državnih službah in pri občinah. V splošnem gospodarskem dvignu po državljanski vojni so prejeli črnci še celo volilno pravico in s tem so odstranjeni zadnji preostanki nekdanjega suženjstva. Kako visoko se je povzpelo črno pleme v socialnem oziru tekom desetletij, nam dokazuje Čikago. Ustanovitev tega vlemesta leta 1831 gre nazaj na zamorca Janeza de Laible, ki si je pozidal prvo hišo. Dokler ni bilo suženjstvo v polnem teku, je prišlo le malo črncev v Čikago, ki je

bilo pred upeljavo železnic v prometnem oziru skrajno neugodno ležeče. S časom pa so črnci zelo razširili svoj vpliv na čikaško mestno občino. Danes so v Čikagi črni mestni svetniki, črnci so mestni zdravniki, osem odstotkov vseh občinskih uradnikov ter nastavljenec je zamorček. Po zakonski določbi države Illinois je prepovedano, bzirati se pri nameščenju na razliko glede plemen. V praksi in resnici pa se lahko povspne zamorec le do kakega srednjega uradniškega mesta. Kar se pa tiče duševnih zmožnosti in delavnosti v uradniških službah pa zamorci nikakor ne zaostajajo za belokožci. Delež zamorcev pri državnih službah je procentualno večji nego glede števila celokupnega prebivalstva, ki je znašalo leta 1930 le 6.9%. Tudi v Čikagi živijo črnci v svoji lastni zadrugi, posejajo svoje cerkve, zabavišča, banke, zdravnike, advokate, svoje klube, lastne volilne liste itd.

Levom in žirafam zapuščena milijonska dedščina. Levi in žirafe velike kolonijalne razstave v Parizu so popolnoma osvojili srce ameriške milijonarke, kateri je ugajala vloga samotark in ni pustila nikogar do sebe. Stara gospa se je prepričala, da slabo ravna s plemenitimi zvermi, ker jim kratijo prostost in jih oropajo vsake ugodnosti, v katerih so živele v pragozdovih in po pustinjah. Omenjena milijonarka je umrla pred kratkem. Po smrti so zvedeli njeni dediči, da je zapustila celotno premoženje, 2 milijona dolarjev, vsem levom ter žirafam njujorškega živalskega parka. Napisala je v oporoko: »Želim, da dovolite zverem več prostosti, da jih dobro preskrbujete in predvsem glejte nato, da bodo slobodno in neovirano občevali med seboj, ne da bi jih zapirali vsako posamič v kletko.«

Važnost kmetijskega šolstva.

Danes je kmet bolj ko kedaj prej navizan na svojo lastno samopomoč. Zato ne sme ničesar zanemariti, kar bi mu moglo zboljšati njegov položaj. Ne sme pa misliti samo na sedanje težko stanje, ampak mora vedno imeti pred očmi tudi bodočnost. Nič ni slabšega kakor vreči puško v koruzo in reči: »Kaj se bom trudil, saj itak nič ne pomaga.« kajti razmere se bodo spremenile in prišli bodo zopet časi, ko bodo kmetijski pridelki dobili ugodnejše cene in se bodo lažje vnovčili. Da homo pa takrat imeli kaj za prodati, ne smemo danes na noben način zanemariti naših gospodarstev, skušati moramo nasprotno obvarovati našo plemensko živino, da ne propade, zemljo, sadno drevje in vinograde pa z gnojenjem in negovanjem ohraniti v moči za sedaj in za pozneje. Štediti sicer moramo, toda na pravem mestu. Prihranimo n. pr. popravila poslopij, ki niso res potrebna in služijo bolj olepšavi, za prihodnji čas, zemlje in živine pa ne zanemarjamo in je ne pustimo propadati.

Največjega pomena v teh časih pa je temeljita strokovna izobrazba. Na vsak korak lahko opazujemo, da ravno oni kmetovalci, ki so strokovno dobro podkovani, ne samo največ pridelajo, ampak svoje pridelke tudi najboljšje in najlažje vnovčujejo, da, kratkoma današ-

njo krizo najlažje prenašajo. Zato, kmetovalci, pošljite svoje sinove v kmetijske šole! Ne strajte se nekaj stroškov, saj Vam bodo bogato povrnjeni. Človek nikoli preveč ne zna in lahko rečemo, da nikomur drugemu ni treba toliko znati kakor ravno kmetu. Ker pa danes večina kmetov vendarle težko zmora stroške za vzdrževanje sinov na kmetijskih šolah, priporočamo posebno združnim hranilnicam in posojilnicam, da priskočijo onim kmetijskim fantom, ki bi radi posejali kako kmetijsko šolo, na pomoč ter jim nudijo primerno podporo. To je popolnoma upravičeno, saj je absolvent kmetijske šole kot vzoren gospodar ne samo vzgled ampak tudi svetovalec svojim sosedom ter lahko s svojim iniciativnim in podrobnim delom mnogo dobrega stori v vsej okolici.

V svrhu informacije dostavljamo, da imamo za naše kraje (bivša mariborska oblast) dve kmetijski šoli, in sicer v Št. Juriju ob juž. žel., ki je splošno kmetijskega značaja ter v Mariboru, kjer se sicer poučujejo vsi kmetijski predmeti, prav posebno pa sadjarstvo in vinarstvo.

Po zaključku lista došle vesti in novice.

Nevarno stanje v Nemčiji. Spopadi med Hitlerjevci in komunisti pred volitvami so bili zadnje dni tako krvavi in za red v državi opasni, da je prepovedala vlada po vsej državi manifestacije pod milim nebom.

Nov srebrni denar po 20 in 10 Din je izdala naša Narodna banka z 18. julijem. Podružnice Narodne banke zamenjavajo papirnati denar za kovnega do 20.000 Din na račun denarnih zavodov in državnih blagaj, do 1000 Din pa za sebnikom.

Nesreča treh mariborskih dijakov. Zadnje nedeljo po žegnanju pri Arehu na Pohorju so se vračali po 15 km dolgi Glaserjevi riži preko slapa Šumik trije dijaki: 18 letni Milan Favaj, 18 letni Mirko Ozvatič in 16 letni Jože Grabner. Ker se riža že dalje časa ne uporablja in ne popravlja, so zadeli omenjeni trije na prepelelo mesto v riži, ki se je udrlo in je padla rojica v kamenito strugo Lohnice. Favaj si je zlomil desno nogo pod kolonom, Ozvatič se je poškodoval na znojtraj ter po glavi, Grabner si je izpahnil nogo. Na srečo so ponesrečence našli drugi izletniki in odhiti v Ruše po pomoč mariborskega rešilnega oddelka.

Kroglo v trebuh je dobil zadnje nedeljo v nekem vinotoku pri Sv. Petru pri Mariboru čevljarski pomočnik Slavko Kukovec.

Nadžupnijo sv. Jerneja v Rogatcu je dobil g. provizor Jožef Zekar, ki bo v pondeljek, dne 1. avgusta ob 10. uri inštaliran.

Marija Snežna. Naše Prosvetno društvo ponovi dne 24. julija tega leta, to je v nedeljo po večernicah, na splošno željo občinstva krasno igro s petjem »Roza Jelodvorska«. Vljudno vabljeni domačini in sosede.

Strela je ubila 16. julija popoldne na Oblišarjevi domačiji v Zabredem pri Velenju 70 letno Jero Mak.

Strela je udarila zadnje nedeljo popoldne v leseni paviljon Higijenskega zavoda na ljubljanskem velesejmu, ki je pogorel do tal. V paviljonu so bili vsi stalni predmeti Higijenske razstave in je radi tega škoda zelo velika.

Uboj. Dne 17. julija zvečer je zabodel na smrt v Bohinjski Bistrici 65 letni mizar Kusterle 24 letnega hlapca Valentina Mlekuža.

V preiskovalnem zaporu ljubljanskega sodišča se je obesil brezposelni Leopold Lukan.

Junec je smrtno poškodoval v Kamniku pri Presarju 12 letnega Jožefa Gruma iz Ljubljane, ki je bival na deželi na počitnicah.

Usmiljeni brat iz Kandije pri Novem mestu je zadel pri vožnji po Krki na truplo Franca Potočar, ki se je odpravil že 13. tega meseca z doma v Kandiji.

Sprejemni pogoji na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru so: starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih). Mesečna vzdrževalnina znaša 400 Din. Pridnim sinovom manj premožnih posestnikov se dovolijo popolnoma ali do tridevrtine prosta mesta v internatu. Prosilci za prosto mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov. Prošnje za sprejem (kolek D n 25.—) je poslani ravnateljstvu najkasneje do konca julija tega leta. Prošnji se morajo priložiti: krstni list, domovnica, odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedenosti, izjava staršev ali varuha, s katero se zavežajo plačati stroške šolanja. Starši (varuh), ki reflektirajo na banovinsko štipendijo, odnosno prosto mesto, morajo poslati vrhutega obvezno izjavo, da bo njih sin ali varovanec ostal po končani šoli na domači kmetiji. — Pouk traja na vinarski in sadjarski šoli dve leti. Poučujejo se teoretično in praktično vsi strokovni predmeti, zlasti izčrpno pa sadjarstvo in vinarstvo. Šola je združena z internatom za 60 učencev in ima 57 ha obsežno posestvo z vsemi kmetijskimi panogami. Podrobnjša pojasnila daje ravnateljstvo.

V veliki trgovini, kjer se prodaja na debelo, kjer se po pošti razpošilja po celi Jugoslaviji in kjer se tudi na drobno veliko prodaja, se vedno nabere velika množica ostankov, ki se potem po zelo znižani ceni prodajo vsaki prvi teden v mesecu v trgovskem domu Stermecki. Celje. 852

Krojaški učence se sprejme pri Lorber, Kosaki pri Mariboru. 850

Prodaja 22. in 23. tega meseca v Strossmayerjevi ulici 5. Sivalni stroj 350 Din, odeje, madrace, postelje, šest omar, mize, stoli. 855

Vpeljane nakupovalce za jabolka laže večja izvozna tvečka. Poudrbe na oglasni oddelk Gospodarja pod »Jabolka«. 853

Stanovanje, prenovljeno z ali brez posestva, pet minut od postaje se odda. Vprašati Orehova vas 37. 851

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo, r. z. o. z., v Mariboru naznanja, da se je preselilo iz Aleksandrove ceste 83 na Rotovski trg štev. 8/I. Uradne ure dnevno od 9. do 12. ure dopoldne. Večje število poverjenikov za vse kraje se sprejme. Oglasiti se osebno med uradnimi urami. 850

Vse vrste blaga
za obleke, 688

platno za perilo, železnino in okove za stavbe se kupi najugodnejše pri

Franč Kolerič,
Irgovska hiša
Apače. Apače.